

Reykjavíkurborg

Endurskoðunarskýrsla 2023
2. maí 2024

Sturla Jónsson
Eigandi
sturlaj@grantthornton.is

Davíð A. Einarsson
Eigandi
davide@grantthornton.is

Bjarni M. Jóhannesson
Verkefnastjóri
bjarnij@grantthornton.is

2. maí 2024

Borgarstjórn Reykjavíkurborgar
Ráðhúsi Reykjavíkur
Tjarnargötu 11
101 Reykjavík

Endurskoðun ársreiknings 2023

Skýrsla þessi er gerð í tengslum við vinnu okkar við endurskoðun á ársreikningi Reykjavíkurborgar vegna ársins 2023 sem lagður verður fyrir borgarráð 2. maí 2024. Borgarráð vísar svo ársreikningnum til fyrri umræðu í Borgarstjórn sem verður 7. maí 2024.

Við munum árita hann samhliða afgreiðslu og áritun borgarstjórnar við síðari umræðu með fyrirvaralausri áritun, komi ekki fram mikilvægar upplýsingar sem gætu haft áhrif á álit okkar.

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu Reykjavíkurborgar á árinu 2023, efnahag hennar 31. desember 2023 og breytingu á handbæru fé á árinu 2023, í samræmi við lög um ársreikninga og aðrar reglur um reikningsskil sveitarfélaga.

Endurskoðun felur í sér aðgerðir til staðfestingar á fjárhæðum og skýringum í ársreikningnum. Val endurskoðunaraðgerða byggir á faglegu mati endurskoðandans, meðal annars á þeirri hættu að verulegir annmarkar séu á ársreikningnum, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka.

Grant Thornton endurskoðun ehf.
Suðurlandsbraut 20
108 Reykjavík
Sími: 520-7000
www.grantthornton.is

Við áhættumatið er tekið tillit til innra eftirlits er varðar gerð og framsetningu ársreikningsins, í þeim tilgangi að skipuleggja viðeigandi endurskoðunaraðgerðir en ekki til þess að gefa álit á virkni á innra eftirliti samstæðunnar. Endurskoðun felur einnig í sér mat á þeim reikningsskilaaðferðum og matsaðferðum sem stjórnendur nota við gerð ársreikningsins sem mat á framsetningu hans í heild.

Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Sturla Jónsson og Davíð A. Einarsson árita ársreikning borgarinnar fyrir hönd Grant Thornton endurskoðunar ehf. Báðir eru löggiltir endurskoðendur og eigendur hjá Grant Thornton.

Grant Thornton endurskoðun ehf. var kosið endurskoðunarfyrirtæki Reykjavíkurborgar á árinu 2018 til 5 ára, og endurkjörið á árinu 2023. Er því lokið endurskoðun á sjötta ársreikningi tímabilsins.

Virðingarfyllst,
Grant Thornton endurskoðun ehf.

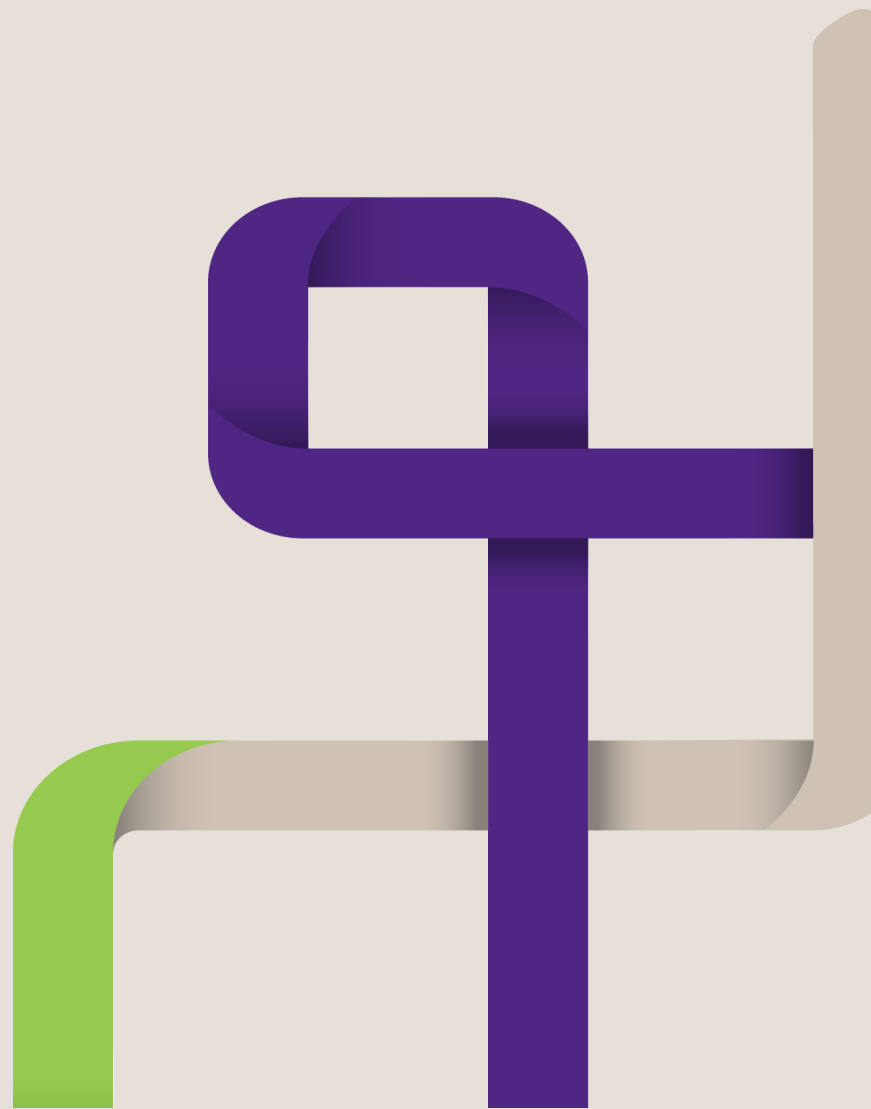

Davíð A. Einarsson
Löggiltur endurskoðandi

Sturla Jónsson
Löggiltur endurskoðandi

Um endurskoðunina

Umfjöllun um endurskoðunina

Upphafsaðgerðir og atriði er snúa að skipulagningu endurskoðunarinnar

Rammi endurskoðunarinnar

Endurskoðendur og störf þeirra heyra undir lög nr. 94/2019 um endurskoðendur. Endurskoðendum ber að framkvæma endurskoðun í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla (ISA) og alþjóðlegan staðal um gæðaeftirlit. Einnig berum við skyldur samkvæmt, sveitarstjórnarlögum, lögum um ársreikninga og öðrum sérlögum.

Öllum aðildarfélögum Grant Thornton International ltd. er skylt að starfa eftir sömu aðferðafræði. Aðferðafræðin byggir á alþjóðlegu endurskoðunarstöðlunum. Auk þess nota aðildarfélög Grant Thornton sama skjölunarkerfi.

Óhæðismál

Grant Thornton endurskoðun ehf. er óháður endurskoðandi borgarinnar. Hluti af upphafsaðgerðum okkar er að meta hvort aðstæður séu fyrir hendi sem ógna óhæði okkar.

Allir meðlimir endurskoðunarteymisins hafa skrifað undir óhæðisyfirlýsingu gagnvart Reykjavíkurborg og tengdum félögum. Aðilar endurskoðunarteymisins hafa einnig undirritað trúnaðaryfirlýsingu.

Þá höfum við afhent endurskoðunarnefnd sérstaka óhæðisyfirlýsingu í samræmi við ákvæði laga um endurskoðendur.

Fundir með stjórnendum, lykilstarfsmönnum og endurskoðunarnefnd Reykjavíkurborgar

Við funduðum með helstu stjórnendum og lykilstarfsmönnum borgarinnar á meðan á endurskoðuninni stóð. Á þessum fundum höfum við farið yfir starfsemi og ferla Reykjavíkurborgar ásamt athugasemdum og ábendingum sem upp hafa komið. Einnig höfum við fundað með stjórnnum og stjórnendum þeirra B-hluta fyrirtækja sem endurskoðunin náði til.

Við höfum átt fundi með endurskoðunarnefnd Reykjavíkurborgar nokkrum sinnum yfir árið. Á þeim fundum höfum við farið yfir álitamál sem upp hafa komið við endurskoðunina. Endurskoðunarnefnd Reykjavíkurborgar er jafnframt endurskoðunarnefnd flestra B-hluta fyrirtækja.

Ráðningarbréf

Við höfum útbúið ráðningarbréf vegna endurskoðunar reikningsársins 2023 og fengið undirritað af borgarstjóra. Þá gildir verksamningur gerður við Reykjavíkurborg og tilgreind B-hluta fyrirtæki dags. 31. október 2023. Samningurinn byggir á tilboði sem lagt var fram af okkur í kjölfar útboðs Reykjavíkurborgar og tilgreindra B-hluta fyrirtækja vorið 2023.

Umfjöllun um endurskoðunina

Framsetning ársreiknings

Framsetning ársreiknings

Starfsemi Reykjavíkurborgar er skipt í A-hluta og B-hluta. Til A- hluta telst Aðalsjóður og Eignasjóður. Til B-hluta teljast þau fyrirtæki sem eru að hálfu eða meirihluta í eigu borgarinnar og eru rekin sem fjárhagslega sjálfstæðar einingar.

Grant Thornton endurskoðun ehf. eru kjörnir endurskoðendur flestra fyrirtækja sem teljast til B-hluta, nánar tiltekið Orkuveitu Reykjavíkur, Faxaflóahafna sf., Félagsbústaða hf., Malbikunarstöðvarinnar Höfða hf., Slökkviliðs höfuðborgarsvæðisins bs., SORPU bs, Strætó bs. og Þjóðarleikvangs hf.

Ársreikningurinn er gerður í samræmi við lög um ársreikninga, sveitarstjórnarlög og reglugerðir um framsetningu og ársreikninga sveitarfélaga. Orkuveita Reykjavíkur og Félagsbústaðir hf. gera ársreikninga sína í samræmi við Alþjóðlega reikningsskilastaðla IFRS en reikningsskil þeirra eru færð óbreytt í samanteknum ársreikningi fyrir A- og B-hluta.

Aðrar upplýsingar

Samkvæmt lögum um ársreikninga eru ríkar kröfur um upplýsingagjöf sem fylgja þarf ársreikningi, s.s. stjórnháttaryfirlýsing, ýmis ófjárhagsleg upplýsingagjöf auk ýmissa atriða sem greina þarf frá í skýrslu borgarstjórnar og borgarstjóra. Um ábyrgð okkar gagnvart þessum upplýsingum er fjallað í kaflanum „Aðrar upplýsingar“ í áritun okkar með ársreikningnum.

Mikilvægismörk

Mikilvægismörk eru einn af grunnþáttum endurskoðunar en þau marka umfang endurskoðunaraðgerða.

Heildarmikilvægismörk A- og B-hluta höfum við ákvarðað 0,5% af heildareignum eða 4.500 millj. kr. og sérstök mikilvægismörk nema 3.375 millj. kr. Skráningarmörk nema 225 millj. kr.

Heildarmikilvægismörk A-hluta höfum við ákvarðað 0,75% af rekstrartekjum eða 1,300 millj. kr. og sérstök mikilvægismörk nema 975 millj. kr. Skráningarmörk nema 65 millj. kr.

Umfjöllun um endurskoðunina

Áhættumat

Áhættumat – A hluti

Endurskoðun er áhættumiðuð. Í því felst að okkur ber að skilgreina og tilgreina í hvaða liðum reikningsskilanna og í hvaða staðhæfingum áhætta á rangfærslum sé helst að finna. Þar sem veruleg áhætta á rangfærslum í reikningsskilunum liggur fyrir ber okkur að bregðast sérstaklega við með viðeigandi endurskoðunaraðgerðum.

Helstu áhættuþættir sem skilgreindir voru við endurskoðun A-hluta eru:

- Innlausn tekna, annarra en skattekna
- Mat langtímakrafna, vegna úthlutaðra lóða og seldra byggingaréttta
- Nákvæmni og tilvist varanlegra rekstrarfjármuna
- Tilvist óefnislegra eigna
- Mat lífeyrisskuldbindinga
- Launakostnaður
- Áhættan á sniðgöngu stjórnenda á innra eftirliti

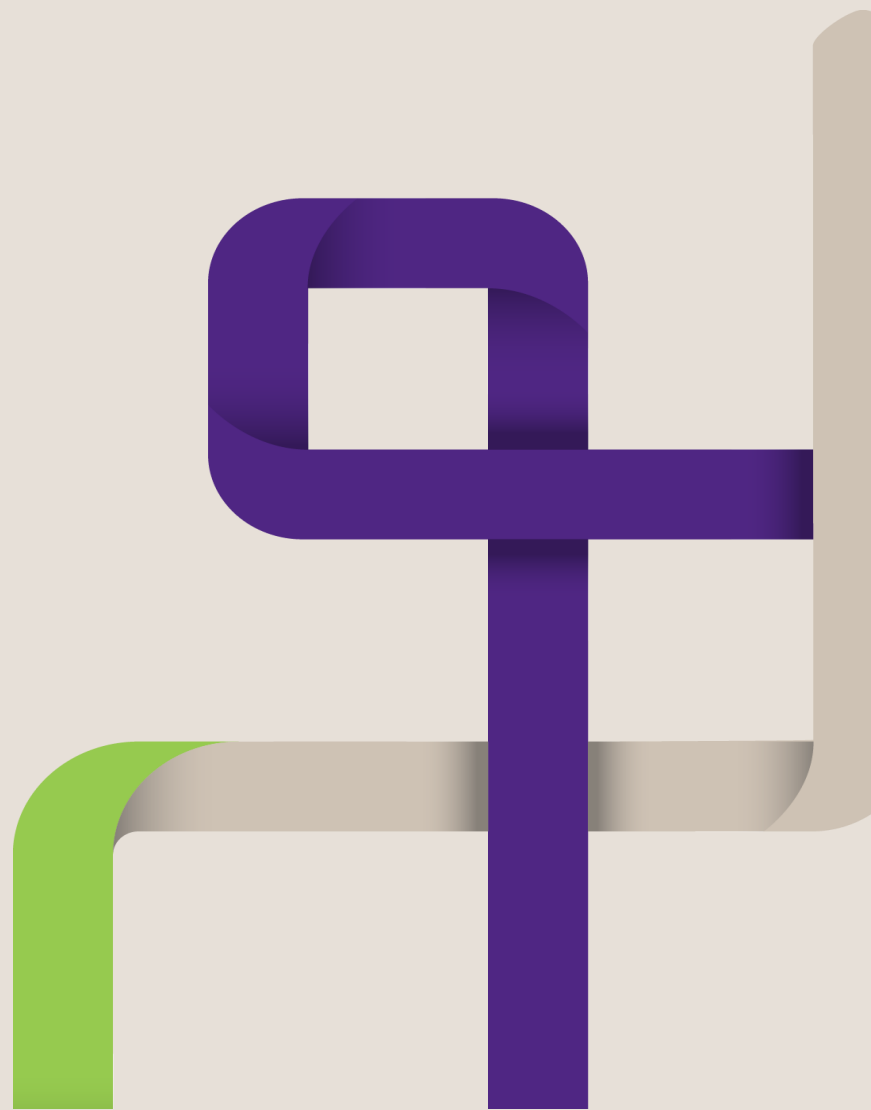
Áhættumat – Samantekin reikningsskil

Helstu áhættuþættir sem skilgreindir voru við endurskoðun samantekinna reikningsskila A- og B-hluta eru:

- Mat á gangvirði framleiðslukerfa rafmagns (OR) - **lykilatriði**
- Mat innbyggðra afleiða í raforkusamningum (OR) - **lykilatriði**
- Innlausn tekna (allar einingar) - **lykilatriði**
- Nákvæmni og tilvist varanlegra rekstrarfjármuna (A-hluti, OR)
- Mat langtímakrafna, vegna úthlutaðra lóða og seldra byggingaréttta (A-hluti)
- Mat lífeyrisskuldbindinga (A-hluti)
- Mat fjárfestingareigna (Félagsbústaðir)
- Viðskipti við tengda aðila og innan samstæðu (allar einingar)
- Áhættan á sniðgöngu stjórnenda á innra eftirliti (allar einingar)

Lykilatriði endurskoðunarinnar eru þau atriði, sem að okkar faglega mati, hafa mesta þýðingu við endurskoðun okkar á ársreikningi félagsins árið 2023. Gerð er sérstaklega grein fyrir þeim í áritun okkar á ársreikninginn.

Helstu áherslur við
endurskoðun og
niðurstöður

Helstu áherslur við endurskoðun

Umfjöllun um helstu áhersluatriði við endurskoðun ársreiknings 2023

Rekstrartekjur

Ábattumat: Tilvist og lotun tekna

Allar rekstrareiningar

Við endurskoðun ársreiknings Reykjavíkurborgar, sem og við endurskoðun B-hluta fyrirtækja, er sérstök áhersla lögð á innlausn tekna. Innlausn tekna telst veruleg áhætta enda að jafnaði gengið út frá því að sviksemisáhætta sé í tekjum skv. ISA 260.

Tekjum sveitarfélagsins má gróflaga skipta í þrennt: skatttekjur, framlag jöfnunarsjóðs sveitarfélaga og aðrar sértekjur sviða og B-hluta félaga. Tekjur skiptast svo:

<i>í ma.kr.</i>	2023	2022	%
Útsvar	107,9	94,6	14%
Fasteignaskattar	27,4	24,0	14%
Skatttekjur samtals	135,3	118,6	14%
Framlög jöfnunarsjóðs sveitarfélaga	13,4	10,6	26%
Sértekjur sviða	24,7	21,5	15%
Sala byggingarréttar og söluhagnaður eigna	3,0	5,5	-46%
Tekjur A-hluta samtals	176,4	156,2	13%
Orkuveita Reykjavíkur	60,7	57,0	7%
Faxaflóahafnir sf*	4,6	3,9	17%
Félagsbústaðir hf.	6,2	5,7	9%
Slökkvilið höfuðborgarsvæðisins bs.*	2,7	2,4	11%
Sorpa Bs.*	3,8	2,6	46%
Strætó bs.*	6,3	5,4	16%
Önnur félög	2,0	1,9	5%
Milliviðskipti	-11,0	-12,9	-15%
Tekjur A- og B-hluta samtals	251,6	222,3	13%

* Hlutdeild Reykjavíkurborgar

Endurskoðun rekstrartekna A-hluta

Útsvarstekjur sveitarfélagsins hafa aukist um 14% milli ára, helst í hendur við íbúafjölgun og hækkun launavísitölu. Fasteignaskattar og lóðarleiga hafa aukist um 14% milli ára vegna hækkandi fasteignaverðs. Framlag jöfnunarsjóðs nam 13,4 ma.kr. og jókst um 26% samanborið við síðasta ár.

Við endurskoðun á tekjum höfum við lagt mat á eftirlitsþætti í tekjukerfum. Þá höfum við prófað ákveðna eftirlitsþætti er snúa að skráningu tekna. Við höfum skoðað og lagt mat á tölvueftirlitsumhverfi þ.s. við höfum m.a. farið yfir hvernig aðgangsstýringum er háttáð inn í fjárhagskerfi og í undirkerfi er snúa að tekjuskráningu.

Endurskoðun rekstrartekna B-hluta félaga

Við endurskoðun á tekjum höfum við lagt mat á eftirlitsþætti í tekjukerfum hverrar rekstrareiningar fyrir sig og prófað ákveðna eftirlitsþætti er snúa að skráningu tekna.

Við höfum beitt gagnaendurskoðunaraðgerðum þar sem við höfum m.a. beðið um staðfestingu ákveðinna viðskiptavina á veltu og viðskiptastöðu um áramót eða staðfest viðskiptastöðu með öðrum hætti.

Við höfum einnig framkvæmt greiningaraðgerðir út frá magn- og verðaukningu þar sem við höfum borið saman væntingar okkar við raunverulega tekjuskráningu.

Tekjur af sölu og dreifingu á raforku og heitu vatni hjá Orkuveitu Reykjavíkur eru að hluta til byggðar á áætlun stjórnenda er ákveðin óvissu bundin í tekjuskráningu er snýr að tímasetningu tekna og tilvist. Af þeim sökum beinum við sjónum okkar sérstaklega að lotun tekna í endurskoðuninni, auk annarra endurskoðunaraðgerða er snúa að tekjuinnlausn.

Helstu áherslur við endurskoðun

Umfjöllun um helstu áhersluatriði við endurskoðun ársreiknings 2023

Varanlegir rekstrarfjármunir

Ábattumat: Nákvæmni og tilvist varanlegra rekstrarfjármuna

Varanlegir rekstrarfjármunir eru stærsti einstaki efnahagsliðurinn og nemur 822,3 ma. kr. árið 2023 (2022: 770,0 ma. kr.) fyrir A- og B-hluta.

Varanlegir rekstrarfjármunir í A-hluta nema 215,1 ma. kr. (2022: 196,5 ma. kr.) fyrir A-hluta. Nýfjárfestingar námu 23,4 ma.kr (2022: 24,0 ma.kr) en nýfjárfestingar skv. fjárhagsáætlun námu 23,2 ma.kr.

Við förum yfir ferli við eignfærslu varanlegra rekstrarfjármuna, m.a. flæði verkbeiðnikerfisins við fjárhagskerfið Agresso. Við prófuðum valdar eftirlitsaðgerðir er snúa að eignfærslum og framkvæmdum greiningaraðgerðir er snúa að fyrningarskrám ásamt því að endurreikna fyrningar. Eignfærslur ársins 2023 staðfestum við með úrtaksprófunum.

Við endurskoðun ársins 2023 beindum við sjónum okkar sérstaklega að mati og færslu aukaafskrifta (virðisýrnnar) á húsnæði í eigu borgarinnar þar sem upp hafa komið rakaskemmdir eða myglusveppur.

Mat á gangvirði veitukerfa

Ábattumat: Mat varanlegra rekstrarfjármuna

Dreifikerfi og framleiðslukerfi Orkuveitu Reykjavíkur eru skráð á endurmetnu verði í efnahagsreikningi A- og B-hluta, sem er gangvirði þeirra á endurmatsdegi að frádregnum afskriftum frá þeim tíma. Endurmat eigna er fært yfir eigið fé. Endurmat fór fram á veitukerfum á árinu og nam það 14,2 ma. kr. (2022: 23,6 ma. kr.)

Endurmatið er byggt á gangvirði en gangvirðið er ákvarðað út frá afskrifuðu endurstofnverði. Endurstofnverðið byggir á breytingu á byggingarvísitölu ef breytingin telst veruleg. Endurmat eigna er þó takmarkað við fjárhæð sem nemur núvirtu sjóðstreymi tekjuaflandi eininga. Núvirt sjóðstreymi er mjög næmt fyrir forsendum sem háðar eru mati stjórnenda. Af þeim sökum höfum við skilgreint mat dreifi- og framleiðslukerfa sem verulega áhættu við endurskoðunina.

Við höfum yfirfarið ferli OR við mat á varanlegum fastafjármunum. Við förum yfir aðferðafræði félagsins og lögðum mat á forsendur stjórnenda með samanburði á opinberum upplýsingum þar sem það á við. Í þeim tilvikum þar sem forsendur eru ekki rekjanlegar við opinberar upplýsingar leggjum við sjálfstætt mat á þær. Við förum einnig yfir virkni líkansins sem félagið notar við matið. Við þessa skoðun var verðmatssérfræðingur notaður til aðstoðar.

Helstu áherslur við endurskoðun

Umfjöllun um helstu áhersluatriði við endurskoðun ársreiknings 2023

Eignfærsla þróunarverkefna í upplýsingatækni

Ábattumat: Tilvist óefnislegra eigna

Óefnislegar eignir A-hluta samanstanda af eignfærðum kostnaði við hugbúnað og þróunarverkefna í upplýsingatækni. Eignfærðar voru 2,5 ma.kr. (2022: 2,3 ma.kr.) vegna þróunarverkefna á Þjónustu og nýsköpunarviði (ÞON) á árinu 2023, þar af er 1,8 ma.kr. (2022: 1,9 ma.kr.) launakostnaður starfsmanna borgarinnar.

Mikilvægt er að eignfærsla slíkra þróunarverkefna uppfylli kröfur ársreikningalaga og settra reikningsskilareglna. Þær reglur fela meðal annars í sér að þróunarverkefni þurfa að vera nægilega afmörkuð og ávinningur þeirra óumdeildur til að teljast hæf til eignfærslu.

Við höfum yfirfarið ferli við eignfærslu þróunarverkefna og staðfest eignfærslur þeirra með úrtaksprófunum. Við höfum einnig yfirfarið forsendur um líftíma eigna en eignfærður hugbúnaður er fyrndur á 5 árum.

Við höfum komið nokkrum ábendingum til stjórnenda um það sem við teljum betur mætti fara við eignfærslu þróunarverkefna til að tryggja samkvæmni við reikningsskilareglur.

Langtímakröfur

Ábattumat: Mat langtímakrafna

Reykjavíkurborg hefur gert ýmsa samninga um úthlutanir lóða og sölu byggingarrétta á undanförunum árum. Oft fela þessir samningar í sér greiðslu fyrir byggingarétti og gatnagerðargjöld að uppfylltum ákveðnum skilyrðum í framtíðinni og þá með afhendingu eigna. Samtals nema langtímakröfur 3,8 ma.kr. (2022: 6,7 ma.kr.) að nafnverði í bókum borgarinnar. Til að mæta þeirri óvissu sem kann að vera um tímasetningu á innheimtu krafna og vegna annarra óvissuþátta hefur verið færð 2,1 ma.kr. (2021: 4,4 ma.kr.) varúðarniðurfærsla til lækkunar á bókfærðu virði þeirra í ársreikningnum en óvissa er um fjármögnun nokkurra verkefna.

Við höfum yfirfarið forsendur fyrir mati á niðurfærsluþörf langtímakrafna og staðfest tilvist þeirra með skoðun á undirliggjandi gögnum.

Helstu áherslur við endurskoðun

Umfjöllun um helstu áhersluatriði við endurskoðun ársreiknings 2023

Launakostnaður

Ábattumat: Nákvæmni launakostnaðar

Launakostnaður í A-hluta nam 98,3 ma.kr. (2022: 91,5 ma. kr.) á árinu og meðalfjöldi stöðugilda nam 8.575 (2022: 8.520). Launakostnaður greinist svo:

<i>i ma. kr.</i>	2023	2022	%
Laun	81,0	75,6	7%
Launatengd gjöld	19,2	17,9	7%
Breyting áfallins orlofs	0,0	0,2	-99%
Millifærð/eignfærð laun	-2,0	-2,2	-11%
Laun og launatengd gjöld samtals	98,3	91,5	7%
Meðalfjöldi stöðugilda	8.575	8.520	1%

Við höfum yfirfarið upplýsingar í launakerfi og afstemmt við fjárhagsbókhald. Þá höfum við framkvæmt greiningaraðgerðir á launakostnaði og launatengdum gjöldum. Við framkvæmdum sérstaka launaskoðun á völdum starfsmönnum, þar sem laun voru borin saman við ráðningarsamning ásamt því að framkvæma prófanir á eftirlitsaðgerðum í launaférlí, þá sérstaklega samþykki launa.

Mat lífeyrisskuldbindinga

Ábattumat: Mat og nákvæmni lífeyrisskuldbindinga

Lífeyrisskuldbinding sem færð er til skuldar í efnahagsreikningi A-hluta nemur 40,7 ma. kr. í árslok (2022: 39,6 ma. kr.) og nemur gjaldfærsla vegna skuldbindingarinnar 3,8 ma.kr (2022: 5,5 ma. kr. gjaldfærsla).

Við mat á lífeyrisskuldbindingu Reykjavíkurborgar eru notaðar forsendur um dánar- og lífslíkur í samræmi við spár Félags íslenskra tryggingastærðfræðinga sem auglýstar hafa verið af fjármálaráðuneyti. Þær forsendur gera ráð fyrir að dánartíðni haldi áfram að lækka og meðalævi lengist í stað þess að miða við reynslu undangenginna ára og eru nú orðnar að staðalforsendum við uppgjör lífeyrissjóða. Útreikningar lífeyrisskuldbindinga eru í höndum tryggingastærðfræðings Lífeyrissjóðs starfsmanna Reykjavíkurborgar (LsRb).

Seint á árinu barst tilkynning frá Brú lífeyrissjóði um aukagreiðslur sem bæri að greiða frá 1. janúar 2024. Þessar aukagreiðslur eru vegna starfsmanna sem voru 60 ára eða höfðu hafið töku lífeyris þegar uppgjör fór fram árið 2016 vegna A deildar til Brú lífeyrissjóðs og höfðu því verið utan þess uppgjors. Aukagreiðslurnar eru tilkomnar vegna neikvæðrar tryggingarfræðilegrar stöðu þessa hóps. Viðbótarlífeyrisskuldbinding að fjárhæð 2,4 ma.kr. hefur því verið færð til viðbótar við áður færðar lífeyrisskuldbindingar með mótbókun í rekstrarreikningi og nær bæði til borgarinnar og nokkurra B hluta félaga.

Við höfum yfirfarið þær forsendur sem lagðar eru til grundvallar mati lífeyrisskuldbindingar. Þá höfum við fundað með tryggingastærðfræðingi, yfirfarið vinnulag hans yfir útreikninga og metið hæfi hans. Þá höfum við beitt greiningaraðgerðum þar sem settar eru fram væntingar skuldbindingar í árslok út frá þróun í hagstærðum, réttindaávinnslu og greiðslu til lífeyrisþega.

Helstu áherslur við endurskoðun

Umfjöllun um helstu áhersluatriði við endurskoðun ársreiknings 2023

Innbyggð afleiða

Ábattumat: Mat og nákvæmni innbyggðrar afleiðu

Innbyggð afleiða í raforkusölusamningum Orkuveita Reykjavíkur er færð sérstaklega þar sem verð ákveðinna raforkusamninga við stórnotendur eru bundnir við álverð. Þar sem áhætta á sölu á rafmagni og álverði er ekki nátengd gera reikningsskilastaðlar kröfu um að áhættan er snýr að tengingu við álverð sé metin sérstaklega.

Innbyggðar afleiður raforkusölusamninga eru færðar til eignar eða skuldar á efnahagsreikningi á gangvirði á uppgjörstegi og gangvirðisbreyting ársins er færð í rekstrarreikning. Áhrif innbyggðra afleiðu á ársreikninginn eru eftirfarandi:

<i>i millj.kr.</i>	2023	2022
Gangvirði innbyggðra afleiða í ársbyrjun.....	1.559	617
Breyting á gangvirði.....	370	942
Gangvirði innbyggðra afleiða í árslok.....	1.929	1.559

Mat innbyggðrar afleiðu er háð forsendum stjórnenda sem og ytri þáttum. Sökum þess hversu viðkvæmt matið er gagnvart breytingum í forsendum teljum við þessa áhættu vera verulega.

Við höfum yfirfarið ferli Orkuveitunnar við mat á innbyggðu afleiðunni. Við fórum yfir aðferðafræði félagsins við matið og bárum saman forsendur við opinberar upplýsingar þar sem þær liggja fyrir og lögðum mat á aðrar forsendur.

Við endurreiknuðum virði afleiðunnar miðað við þær upplýsingar sem við öfluum. Við fórum einnig yfir virkni líkansins sem félagið notar við matið. Við þessa skoðun var stuðst við vinnu verðmatssérfræðings.

Fjárfestingareignir Félagsbústaða

Ábattumat: Mat fjárfestingareigna

Fjárfestingareignir Félagsbústaða námu 157,2 ma. kr. í árslok (2022: 148,7 ma.kr.) og matsbreyting fjárfestingareigna nam 5,0 ma. kr. á árinu (2022: 21,6 ma. kr).

Fjárfestingarfasteignir eru fasteignir ætlaðar til útleigu eða sölu en ekki til notkunar hjá félaginu. Þær eru metnar á gangvirði í reikningsskilunum í samræmi við alþjóðlegan reikningsskilastaðal IAS 40. Við gangvirðismatið er stuðst við fasteignamat á eignum í eigu félagsins sem verðleiðrétt er með vísitölu íbúðarverðs í fjölbýli á höfuðborgarsvæðinu, en fasteignamat tekur mið af viðskiptum með fasteignir í febrúar ár hvert.

Við höfum yfirfarið útreikninga á gangvirðismati og staðfest hækkun á vísitölu íbúðaverðs sem notuð er við matið. Þá höfum við fengið yfirlit yfir eignir í eigu félagsins frá Þjóðskrá Íslands og staðfest heild og tilvist fasteigna.

Helstu áherslur við endurskoðun

Umfjöllun um helstu áhersluatriði við endurskoðun ársreiknings 2023

Viðskipti við tengda aðila

Allar rekstrareiningar

Reykjavíkurborg á nokkur viðskipti við B-hluta fyrirtæki, sem einnig eiga í viðskiptum sín á milli. Viðskipti við tengda aðila náðu meðal annars til hefðbundinnar þjónustu sem sveitarfélagið veitir og álagningu opinberra gjalda, sem og annarra þjónustusamninga og eignakaupa.

Engin veruleg viðskipti milli tengdra aðila áttu sér stað á árinu.

Endurskoðun okkar á viðskiptum við tengda aðila felst í yfirferð á stærstu hreyfingum og afstemmingum á viðskiptastöðum milli félaga. Þá höfum við einnig kannað hvort einstök viðskipti eða ákvæði þjónustusamninga séu í öllum meginatriðum sambærileg og við ótengda aðila.

Áhættan á sniðgöngu stjórnenda

Allar rekstrareiningar

Samkvæmt alþjóðlegum endurskoðunarstöðlum ber endurskoðendum að ganga út frá því að áhættan sé fyrir hendi að stjórnendur kunni að sniðganga innra eftirlit. Við höfum því framkvæmt endurskoðunaraðgerðir sem viðbrögð við þeirri áhættu í öllum rekstrareiningum.

Helstu aðgerðir þessu tengdu snúa að dagbókarfærslum, s.s. yfirferð á óhefðbundnum færslum og greiningu á færslum sem gætu verið vísbendingar um sviksemi. Þá er sniðganga stjórnenda í innra eftirliti alltaf höfð til hliðsjónar við yfirferð á matskenndum liðum reikningsskilanna. Þá höfum við einnig skipulagt aðgerðir við endurskoðun launa sem m.a. eru viðbrögð við þessari áhættu.

Skuldbindingar utan efnahags og ábyrgðir

Gerð er grein fyrir skuldbindingum utan efnahagsreiknings í ársreikningnum. Um er að ræða skuldbindingar vegna rekstrar- og þjónustusamninga sem Reykjavíkurborg er aðili að og ábyrgðir á tilteknum skuldum vegna kirkjubygginga. Þá er jafnframt upplýst um skuldbindingar A-hluta Reykjavíkurborgar vegna B-hluta fyrirtækja utan efnahags.

Við höfum yfirfarið upplýsingar í ársreikningi um skuldbindingar utan efnahagsreiknings og ábyrgðir og lagt mat á réttmæti þeirra, auk þess að hafa skipulagt endurskoðunaraðgerðir til að leita eftir vísbendingum um samninga, ábyrgðaryfirlýsingar eða annað sem gæti gefið tilefni til skuldbindinga utan efnahagsreiknings sem greina þarf frá.

Upplýsingagjöf vegna fjárhagsstöðu

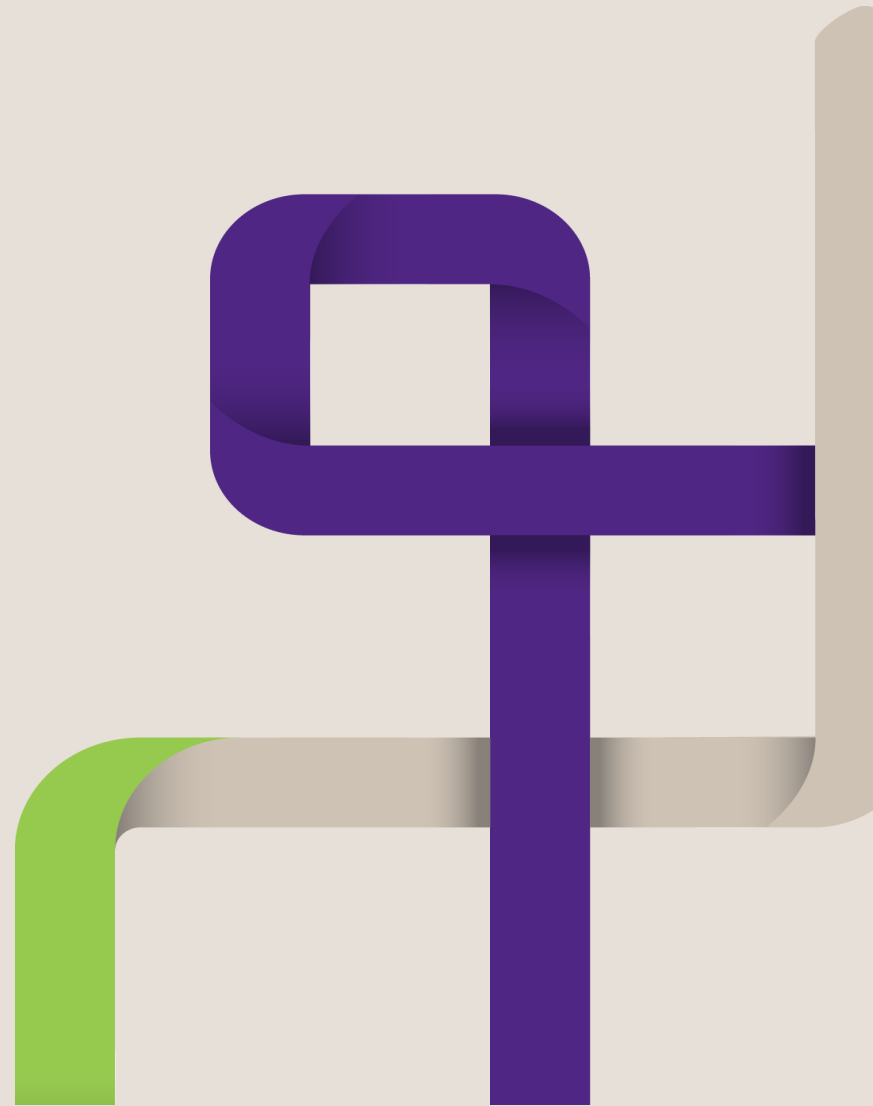

Sökum mikils hallareksturs á A-hluta á árinu 2022 og 2023, auk þess sem Reykjavíkurborg uppfyllir ekki öll þau fjárhagslegu viðmið sem fyrir liggja um fjárhag og rekstur sveitarfélaga og aðstæður á fjármálamörkuðum eru óhagstæð var sérstök áhersla lögð á upplýsingagjöf í ársreikningi er varðar fjárhagsstöðu borgarinnar.

Skv. lögum um ársreikninga skal skýrsla stjórnar (hér skýrsla borgarstjóra og borgarráðs) innihalda upplýsingar sem nauðsynlegar eru til að glöggva sig á fjárhagsstöðu, megináhættum og óvissuþáttum sem viðkomandi rekstrareining stendur frammi fyrir. Heimilt er þó að setja þessar upplýsingar fram í skýringum ársreiknings eða vísa til umjöllunar sem birtar eru opinberlega á öðrum vettvangi.

Í skýrslu borgarstjóra og borgarráðs er að finna umfjöllun um þessa þætti auk þess sem vísað er sérstaklega til greinargerðar með fjárhagsáætlun 2024 og 5 ára áætlun sem inniheldur greinargóðar upplýsingar um hagræðingaraðgerðir og horfur í rekstri sveitarfélagsins.

Ábendingar vegna
innra eftirlits og
önnur mikilvæg
atriði

Innra eftirlit og stjórnsýsluendurskoðun

Ábendingar vegna innra eftirlits og stjórnsýsluskoðunar

Ábendingar vegna innra eftirlits

Við endurskoðun okkar á ársreikningi Reykjavíkurborgar höfum við skráð verkferla og innra eftirlit við gerð reikningsskila og fjárhagsupplýsinga. Við höfum lagt fram nokkrar ábendingar eða athugasemdir í þeim tilgangi að styrkja innra eftirlit. Engin þessara athugasemda teljast verulegur ágalli í innra eftirliti. Þessum ábendingum og athugasemdum höfum við komið á framfæri við stjórnendur.

Markvisst hefur verið unnið að úrbótum á þeim ábendingum sem lagðar hafa verið fram við endurskoðun undanfarinna ára.

Innri endurskoðun

Hjá Reykjavíkurborg er starfrækt innri endurskoðunardeild. Við teljum hlutverk innri endurskoðunar sérstaklega mikilvægan þátt í eftirlitskerfi borgarinnar. Við skipulagningu endurskoðunar og áhættumat okkar höfum við yfirfarið útgefnar skýrslur innri endurskoðunar og fundað með innri endurskoðanda.

Helstu ábendingar vegna stjórnsýsluskoðunar

Samhliða vinnu við endurskoðun ársins 2023 hefur verið kannað hvort almenn stjórnsýsla sveitarfélagsins og einstakar ákvarðanir þess séu í samræmi við reglur um fjármál sveitarfélaga, ábyrga fjármálastjórn og upplýsingaskyldu sveitarfélaga, sbr. 3. mgr. 72. gr. sveitarstjórnarlaga nr. 138/2011.

Ábendingar eru að finna hér til hliðar.

Ábendingar og athugasemdir vegna stjórnsýsluskoðunar:

- Við viljum vekja athygli á því að langtímaáætlanir Félagsbústaða bera með sér að félagið muni ekki geta staðið undir greiðslubyrði lána næstu 10 ára að öllu óbreyttu. Við ítrekum ábendingu okkar frá síðasta ári um að brýn þörf sé á að styrkja tekjugrunn félagsins til frambúðar til að tryggja sjálfbærni eða leitað verði annarra leiða til hagræðingar í starfseminni. Sjá nánari umfjöllun á bls. 16.
- Ekki hefur reynst unnt að sannreyna upplýsingar um tengda aðila meðal annars þar sem 5 borgarfulltrúar skiluðu ekki inn upplýsingum skráningu vegna tengdra aðila innan tilskilins frests.
- Samkvæmt fjárhagsáætlun 2024-2027 þá mun samstæða borgarinnar ekki uppfylla fjárhagsleg viðmið sem sett eru í sveitarstjórnarlögum á komandi árum. Skuldaviðmið í árslok 2023 nemur 158% fyrir A- og B-hluta eftir að heimild til að aðskilja veitu- og orkufyrirtæki frá við útreikning á skuldaviðmiði hefur verið felld niður. Fer því hlutfallið yfir 150% hámark. Sveitarfélög eru þó undanþegin fjárhagslegum viðmiðum sem eru að finna í sveitarstjórnarlögum, s.s. skuldahlutfalli og jafnvægisreglu, til ársins 2025. Samkvæmt 5 ára fjárhagsáætlun Reykjavíkurborgar er gert ráð fyrir að skuldaviðmið samstæðu verði komið undir 150% hámark árið 2027.

Önnur mikilvæg atriði

Umfjöllun um mikilvæg atriði sem við teljum að eigi að upplýsa borgarstjórn og stjórnendur um

Óleiðréttar skekkjur

Engar skekkjur fundust við endurskoðunina sem reyndust yfir skráningarmörkum.

Lögfræðimál og skaðabótakröfur

Við höfum fengið frá borgarlögmanni samantekt á málaferlum og mögulegum ágreiningsefnum sem leitt gætu til skaðabótakrafna á hendur borginni. Tilgangur yfirferðarinnar er að leggja mat á hvort greina þurfi frá slíkum málum í ársreikningi borgarinnar og mögulega færa upp skuldbindingar vegna þeirra. Engar slíkar skuldbindingar eru færðar í A-hluta í árslok 2023.

Gerð er grein fyrir stefnu Jáverks ehf. á hendur borginni vegna greiðslu við viðbyggingu við Menntaskólann við Sund og kröfu ÞG verktaka ehf. vegna ágreinings um kostnaðarþátttöku í uppbyggingu þriggja lóða í Vogabyggð.

Einnig er gerð grein fyrir kröfu Ljósleiðarans (dótturfélag Orkuveitu Reykjavíkur) á hendur Símanum vegna tjóns sem rekja má til meintra brota á fjölmiðlalögum.

Þá má nefna að Reykjavíkurborg hefur höfðað mál gegn íslenska ríkinu vegna framlaga úr Jöfnunarsjóði sveitarfélaga, annars vegar vegna reksturs grunnskóla og hins vegar vegna nemenda með íslensku sem annað tungumál. Kröfufjárhæðin nemur 5,4 ma. kr. að viðbættum vöxtum. Reykjavíkurborg vann málið fyrir héraðsdómi en málinu hefur verið áfrýjað beint til hæstaréttar.

Frá þessum málum og nokkrum öðrum er greint í skýringu 35 í ársreikningnum.

Rekstrarhæfi og sjálfbærni viðmið Félagsbústaða hf.

Samkvæmt eigendastefnu Félagsbústaða hf. skal rekstur félagsins vera sjálfbær. Við endurskoðun okkar höfum við yfirfarið rekstraráætlanir stjórnenda til skemmri og lengri tíma og lagt mat á áreiðanleika þeirra og réttmæti til að leggja mat á notkun forsendunar um áframhaldandi rekstrarhæfi í reikningsskilunum.

Ekki eru gerðar athugasemdir um notkun forsendunnar um áframhaldandi rekstrarhæfi í ársreikningi Félagsbústaða enda þykir sýnt að félagið er ekki í bráðum fjárhagsvanda, umtalsvert veðrými er á eignum félagsins og stór hluti skulda félagsins með ábyrgð Reykjavíkurborgar.

Fyrir liggur þó greining á rekstri og fjárfestingargetu Félagsbústaða unnin af ytri ráðgjöfum haustið 2023. Niðurstaða ráðgjafa er að handbært fé frá rekstri muni ekki duga fyrir afborgunum lána næstu 10 ár miðað við óbreytt eignasafn. Ef ná á sjálfbærni viðmiðunum með hækkun leigu eingöngu þarf hækkunin að nema 8,7% á árinu 2024 umfram almennt verðlag eða sem nemur um 520 m.kr.

Í fjárhagsáætlun fyrir árið 2024 var gert ráð fyrir 6,5% hækkun leigu frá miðju ári 2024. Ekki hefur verið tekin formleg ákvörðun um hvort af hækkunina verði en slík hækkun er háð samþykki velferðarsviðs Reykjavíkurborgar.

Önnur mikilvæg atriði

Umfjöllun um mikilvæg atriði sem við teljum að eigi að upplýsa borgarstjórn og stjórnendur um

Rekstrarhæfi Ljósleiðarans ehf.

Breytingar á efnahagsumhverfi á Íslandi hefur haft töluverð áhrif á rekstur Ljósleiðarans undanfarin tvö ár, með hækkandi vaxtastigi, hárrí verðbólgu og almennri óvissu í rekstrarumhverfinu. Eins hefur rekstur félagsins og áætlanir breyst töluvert með kaupum á stofnneti Sýnar sem fór fram í árslok 2022.

Ljósleiðarinn er mjög skuldsettur og lán félagsins eru með íþyngjandi skilmálum sem félagið þarf að standast til að lánveitendur geti ekki gjaldfellt lánin.

Miðað við núverandi rekstrar- efnahagsreikning og sjóðstreymisýfirlit er ekki séð að félagið geti staðið við skammtímaskuldbindingar sínar með handbæru fé frá rekstri. Áætlanir stjórnenda gera ráð fyrir að fá inn nýtt fjármagn með hlutafjárútkningu á árinu 2024. Þá liggur stjórnarsamþykkt frá stjórn OR um að kaupa það hlutafé sem í boði er á markaðsvirði, ef ekki fást nýir fjárfestar.

Er því óvissa um rekstrarhæfi Ljósleiðarans og er skýrt frá þeirri óvissu í ársreikningi félagsins.

Umræður um framsetningu reikningsskila A- og B-hluta

Rétt er að vekja athygli á umræðum á vettvangi stjórnvalda og sveitarfélaga á framsetningu stofnana og fyrirtækja í reikningsskilum sveitarfélaga sem átt hefur sér stað undanfarið.

Skv. 60. gr. sveitarstjórnarlaga skulu fyrirtæki í meirihlutaeigu sveitarfélaga og rekin eru sem sjálfstæðar einingar teljast til B-hluta ársreikningsins. A-hluti ársreiknings skal endurspeglja þá starfsemi sveitarfélaga sem fjármögnuð er í heild eða hluta með skattfé.

Álitaefni eru því uppi hvort fyrirtæki sem teljast fjárhagslega sjálfstæðar einingar en eru þó fjármagnaðar að stórum hluta með skattfé eigi að teljast til A-hluta eða B-hluta.

Reykjavíkurborg hefur talið byggðasamlögin þrjú á höfuðborgarsvæðinu sem og önnur fyrirtæki sem borgin er aðili að til B-hluta um langt skeið og hefur ekki þótt ástæða til að breyta þeirri framsetningu. Mögulega þarf þó að taka þá framsetningu til endurskoðunar komi annað fram að hálfu ráðuneytis eða reikningsskilanefndar sveitarfélaga.

[grantthornton.global](https://www.grantthornton.global)

© 2024 Grant Thornton International Ltd. All rights reserved.

'Grant Thornton' refers to the brand under which the Grant Thornton member firms provide assurance, tax and advisory services to their clients and/or refers to one or more member firms, as the context requires. Grant Thornton International Ltd (GTIL) and the member firms are not a worldwide partnership. GTIL and each member firm is a separate legal entity. Services are delivered by the member firms. GTIL does not provide services to clients. GTIL and its member firms are not agents of, and do not obligate, one another and are not liable for one another's acts or omissions.